

10.1-16, 18-19
V. 2, Complete
V. 3, ..
V. 4, nos. 1-7

Missionsvennen.

Udgivet og redigeret af Past. H. J. G. Frog.

"Gaar bort i al Verden og prædiker Evangelium for al Skabningen." Mark. 16, 15.

Entered at the Post-Office at La Crosse, Wis., as second class matter.

1ste Aargang. }

15de Januar 1886.

} No. 1.

Luk. 2, 21.

"Og der otte Dage vare fuldkommede, at Barnet skulde omstjæres, blev hans Navn kaldt Jesus, som det var kaldt af Engelen, for han blev undfangen i Moders Liv."

Dette er, som du ved, kjære Læser! vort Nytaarsdags-Evangelium. Allerede ved den første Indtrædelse i det nye Aar mødes vi altsaa med det kjære "Jesus" Navn. Og hvor godt er det ikke for arme Syndere at mødes dermed og at mindes derom; thi Navnet "Jesus" betyder jo "en Frelser". "Du skal kalde hans Navn Jesus, thi han skal frelse sit Folk fra deres Synder," saa lød jo Budslabet fra Engelen til Josef, Marias trolovede Egtefælle. For at frelse den arme, faldne Mennefteslægt blev han, som ikke vidste af Synd, gjort til Synd for os; derfor forlod han, som fra Evighed af "var hos Gud og var Gud", sin himmelske Herlighed og kom her ned i syndigt Kjøds Pignelse; han paatog sig vor Natur, blev vor Broder og blev os lig i alt undtagen i Synd. "Han holdt det ikke for et Nov at være Gud lig, men forringede sig selv, idet han tog en Tjeners Skikkelse paa, blev Menneftes lig og fandtes i Skikkelse som et Mennefte; han fornedrede sig selv, saa han blev lydig indtil Døden, ja Korsets Død." Uagtet han var Lovens Herre, stillede han sig dog frivillig under Loven, paatog sig dens Forpligtelse og bar dens Forbandelse. Idet han vandrede omkring herude, opfyldte han Loven til Punkt og Prikke; han elskede Gud af ganske Hjerter, Sjæl og Sind og Styrke og Næsten som sig selv; thi hans Mad var jo at gjøre den himmelske Faders Vilje; han søgte ikke sin egen Ære, men hans Ære, som havde sendt ham; og overalt, hvor han drog omkring, gjorde han vel; thi hans kjærlighedsfulde Hjerter ynkedes over Folket. Ja, selv da hans Fiender havde naglet ham til Forbandelsens Træ, elskede han dem dog, saa han bad sin Fader om Forladelse for dem. Til det sidste Mandedræt havde han den fuldkomne Kjærlighed, saa Lovens Fordring blev fuldkommen stillet tilfreds, og intet mere stod tilbage. I vort Sted opfyldte han Loven, og "ligesom ved det ene Menneftes Ulydighed de mange er blevne Syndere, saa skulle og de mange blive retfærdige ved den enes Ulydighed."

Men ikke blot Lovens Forpligtelse havde han paataget sig; ogsaa Lovens Forbandelse bar han. Han var "det Guds Lam, som bærer Verdens Synd"; "han tog vore Sygdomme paa sig

og bar vore Piner, han er saaret for vore Overtrædelser og knust for vore Misgjerninger; Straffen laa paa ham, at vi skulde nyde Fred, og vi have faaet Røgedom ved hans Saar." Hele vor Syndebyrde, med al dens Forbandelse bar han; den var saa tung, at den bragte Blodspeden frem paa hans Legeme, at den i Gethsemane havde afpresede ham Alagen: "Min Sjæl er ganske bedrøvet indtil Døden," og paa Golgathas Kors fremkaldte Smerteraabet: "Min Gud, min Gud! hvorfor har du forladt mig!" Den bragte ham til som en forbandet Ting at nagles til Forbandelsens Træ midt imellem to Misdædere, og den bragte ham til at dø Misdæderdøden, han, som dog er Livet selv og Livets Herre. — Men da var ogsaa Forsøningsverket fuldbåret, da var det fuldbåret, det herlige Kjærlighedsverk, som han frivilligt havde paataget sig at udføre, da var Døden som Syndens Sold betalt, saa "vi bleve forligte med Gud formedelt hans Søns Død, der vi endnu vare Fiender; da havde han "fritjagt os fra Lovens Forbandelse, der han blev en Forbandelse for os;" da havde han ved Døden gjort den magtesløs, som havde Dødens Vælde, det er Djævelen, og befriet dem, saa mange som formedelt Dødens Frygt var under Trældom al deres Livstid." "Derfor har og Gud høit ophøiet ham og givet ham et Navn, som er over alt Navn, forat i Jesu Navn hvert Kne skal bøie sig, deres i Himmelen og paa Jorden og under Jorden, og hver Tunge bekjende, at Jesus Kristus er Herre, til Gud Faders Ære;" derfor har Gud Herren kaldet ham til Konge paa sit hellige Bjerg Zion, og derfor "bør der i hans Navn prædikes Omvendelse og Syndernes Forladelse for alle Folk." I og ved ham kan nu ethvert Mennefte finde Frelse og Salighed; thi han "gav sig selv hen til en Igenløsningsbetaling for alle."

Se, min Læser! Dette er det, Navnet "Jesus" minder dig om. Og netop paa Grund heraf maa jo ogsaa ved Betragtningen af dette dyrebare Navn, det Spørgsmaal stille sig frem for din Sjæl: Er nu Jesus ogsaa bleven din Frelser? Kan du af Hjertet synge, som der staar i en af vore Nytaarspsalmer:

"O, det søde Jesu Navn!
O, det Navn foruden Lige,
O, mit søde Himmerige,
O, min Sjæles Frelsehavn,
O, mit Hjertes Lyst og Længsel
O, min søde Himmelskat
O, min Fryd i stj. ste Trængsel!
O, mit Lys i Dødens Nat."

"O, jeg er en syndig Krop,
Det er al min Lidel's Gre,
Bedre kan den ikke være
Naar jeg kaster Loven op;
Men for du er Jesus bleven
Og min Jammer paa d'g tog,
Derfor staar mit Navn indskreven
Deilig udi Livets Bog."

"Jeg skal op i Dommen staa,
Ind med Fryd i Himlen stige,
Herstede udi Jesu Rige
Med en deilig Krone paa;
Hvide Klæder, Palmegrene,
Engledrif af Livets Flod,
Dette nyder jeg alene
For min Jesu Navn og Blod."

Har du endnu ikke fundet Jesus som din Frelser, da er du ulykkelig, hvor godt du forresten kan have det i Verden, og med hvor lyse Forhaabninger du end ellers begynder det nye Aar. Thi ligesaa vist som det er, at "Jesu Kristi, Guds Søns Blod renser os fra al Synd", ligesaa vist er det ogsaa, at "der ikke er noget andet Navn under Himmelen, som er givet blandt Mennesker, ved hvilket det bør os at vorde frelst," end Jesu Navn. Har du ikke ham, saa er du under Guds Brede og Lovens Forbandelse, da er alle dine Tanter, Ord og Gjæringer Gud en Bederstyggeslighed. Da er du aandelig død, død i Overtrædelse og Synder, og hvert Skridt, du gjør fremad, hvert Aandedræt, du drager, hvert Slag, Hjertet slaar, fører dig nærmere Fortabelsen, den evige Fortabelse. Belæst med din Syndehynde begynder du da det nye Aar, og det lange, blodrøde Synderegister staar der anklagende imod dig, idet du ved din Bantro støder Naadens Haand, som udrækkes mod dig, Frelsen, som er forhvervet for dig, og Saligheden, hvortil Herren saa gjerne vilde have ogsaa dig, tilbage. O, saa stands da paa Veien, medens Naadetiden endnu er der; søg Herren, medens han findes; søg ham i hans Ord, hvorved han kommer og søger ogsaa dig. Endnu er der Hjælp og Redning for dig. Hans kjærlige Frelseravn er aaben ogsaa for dig; thi han har givet sig selv til en Igjenløsningsbetaling ogsaa for dig.

"Al, skulde du dig dertil lade tigge?
Det gjælder jo din egen Sjæle-Lav;
Det er saa haardt i Helvede at ligge,
Men, o, hvor sødt at tage Himlens Arv!
Al, hvilken evig Fryd du sit,
Om du begynde nu i dette Dieblit!"

Men har du fundet din Frelser; kan du i Sandhed og af Hjertet sige: "Jeg tror at Jesus Kristus er min Herre, som har igenløst mig, der var fortabt og fordømt til den evige Død, som har friet mig fra Synd og Død og Sattans Rige, hverken med Guld eller Sølv, men med sit hellige og dyrebare Blod og med sin ubillige og uslyldige Død," — ja da er du lykkelig. Thi der er "ingen Fordømmelse for dem, som ere i Kristo, Jesu, som ikke vandre efter Rjødets, men efter Aanden". I Jesu Blod har du da dine Synders Forladelse, og som Barnet kan du gaa til din himmelske Fader med alt, hvad der ligger dig paa Hjerte, hos ham søge Hjælp, Naad og Trøst, hos ham saa Bestyrkelse for din Tro og Opmuntring i din Sorg. Du har da en Ven, til hvem du kan holde dig under dette Livs Kamp og Trængsler, og som aldrig svigter dig, thi han er den sanddrue Gud, hvis Løfter er ja.

og Amen. Du har et Haab i Døden; thi du er Guds Arving og Kristi Medarving, Arving til det evige Liv med al dets Herlighed og Glæde. Og du tør jo tro, at du ogsaa engang skal faa nyde denne herlige Arv, thi han, som har begyndt den gode Gjærning hos dig, han har lovet, at han vil "fuldkomme den indtil Jesu Kristi Dag". Om derfor det Aar, som er begyndt, skal blive dit sidste, saa ved du dog, det vil blive for dig et lykkeligt og velsignet Aar, ja det lykkeligste af alle dine Leveaar, fordi du tror, at du da skal komme ind der, hvor du skal se ham, som han er, og saa nyde den Herlighed og Salighed, han har beredt for sine.

Men, kjære! er du nu selv saa lykkelig at være en Kristi Discipel, vil du da ikke gjerne hjælpe andre til den samme Lykke? Du ved jo, at der blandt dem, som kalder sig Kristne, findes mange, der vistnok har Navnet, men som dog i Virkeligheden er langt borte fra Frelseren. Du kjender kanske saadanne i din egen Omgangskreds, ja muligens i din egen Familie. Skulde du ikke gjerne vilde hjælpe dem hen til den Frelser, som du selv har fundet? Du ved ogsaa, at der er Hundreder, ja Tusinder af dine Landsmænd, som lever dels i de store Byer, hvor de vansmagter i aandelig Henseende og enten henfalder til Bantro eller ogsaa falder i Hænderne paa Sekterne, dersom den lutheriske Kirke herover ikke kan søge dem op og samle dem om det rene Ord og de usforfalskede Sakramenter, — dels ogsaa langt ude paa Vestens Prærier, hvor de under Arbeidet for dette Livs Fornødenheder ikke endnu er komne saa langt, at de kan oprette Ordets Embede iblandt sig. Med saadanne gaar det ofte saaledes, at de i Begyndelsen sanner Ordet om Frelse for Sjælen og længes efter det, men saa senere, om det gaar altfor længe, førend Ordets Tjenere kan komme til dem, bliver sløve og ligegyldige, eller ogsaa tager, hvem som kommer og giver sig ud for en Evangeliets Prædikant. Udgifveren traf ifjor Sommer i en liden By i Dakota en Landsmand, der fortalte, at han havde været der i tre Aar og i hele den Tid ikke havt hørt en lutherisk Prædiken. Og saaledes er det mange Steder. Skulde du ikke vilde være med at hjælpe dem?

Og saa kjender du kanske ogsaa til, at der er en hel Mængde Hædninger rundt i den vide Verden, som endnu ikke kjender noget til den kjære Herre Jesus Kristus. Tænk dig, af de mellem 14 og 1500 Millioner Mennesker, som lever paa Jorden, er kun omtrent Fjerdeparten indlemmet i den synlige kristne Kirke. Der er altsaa endnu tilbage over 1000 Millioner, som ikke kjender Kristus. 1000 Millioner — 1000 Gange ti hundrede tusinde udødelige, dyrefjebte Sjæle, som endnu vandrer i Muhamedanismens og Hedenstæbets mørke Nat, uden Frelser og uden Haab. Skulde du ikke gjerne vilde være med at hjælpe ogsaa disse?

Men, siger du kanske, hvorledes skal da jeg kunne hjælpe? Jeg kan da ikke gaa ud som Missionær iblandt dem. Nu, det kan saa være. Men du kan dog hjælpe og hjælpe ikke saa lidet endda. Er du et Guds Barn, saa kan du for det første bøde for alle dem, som er borte fra Gud. "Alt, hvad I bede Faderen om i mit Navn, skal han give eder," saa har Jesus selv sagt. Beder du altsaa sluttigt for disse ulykkelige, berer du dem stadig frem for Naadens Throne, saa kan du være vis paa, at Betsignelse deraf vil tilflyde dem, du beder for. — Dernæst kan du i din daglige Omgangskreds se at vække Sandsen for Guds Ord og for Sjæles Frelse. Du vil altid saa en eller anden Anledning dertil, blot du vil benytte

den. Og saa endelig kan du ofre; er du en ung Mand og følger Herrens Rald paa dit Hjerte, saa ofre dig selv til hans Tjeneste ved at uddanne dig til en Evangelets Prædikant. Er du Fader eller Moder, saa ofre din Søn, som maatte være stiftet dertil, til Herrens Gjerning. Lad dig ikke afskrælle ved Vanskelighederne; husk paa, det er den Herre Jesus, i hvem du har fundet din Fred og Glæde, som forlanger Offeret. Eller du kan ofre af dit jordiske Gods. Du ved, der trænges jordiske Midler, for at Guds Riges Sag skal kunne drives. Ordet er det jo, som maa bringes de ulykkelige; og derfor maa Skoler oprettes og holdes vedlige, hvor Ordets Tjenere kan uddannes, Evangelister maa udsendes og underholdes, indtil Menigheder kan dannes og blive istand til at opretholde Ordets Embede iblandt sig; Missionærer maa sendes til Hedningerne, Kirker og Skoler bygges o. s. v. Alt dette koster Penge, og disse Penge, vil Herren, hans Menighed skal bidrage. Visnok kunde Gud drive sin Gjerning uden vor Hjælp; thi han er jo almægtig; men han har nu ordnet det saa, at vi skal saa den Gæde at være hans Medarbejdere i den herlige Gjerning. Og ikke sandt? du, som tror paa den Herre Jesus Kristus, og som derfor ogsaa elsker ham, du vil jo gjerne være med?

Saa giv da Herren dig stedse mere Lyst og Iver for Jesu Kristi Stykke! Amen.

Dr. Samuel Crowther,

Nigermissionens Grundlægger og Biskop.

I.

Det er et af de mørkeste Partier i Menneskehedens Historie, at næsten overalt de første Blade af Beretningen om de kristelige Nationers Samkvem med ikke-kristelige Folkeslag — er skrevne med Blod. Og saa det arme Afrika er et talende Bevis paa denne sorgelige Sandhed. Ikke nok med, at selve Befolkningen i sin hedenste Uvidenhed har gjort denne Verdensdel til "det mørke Fasiland"; — hvad de, som kalde sig Civilisationens og Kristendommens Repræsentanter, har udøvet, overgaar for en Del endog den Raahed, hvormed de afrikanske Vilde behandler hverandre indbyrdes. Næmlig kunde man over Beretningen om Europas og Amerikas første Bevægelse med det ulykkelige Afrika sætte den Overskrift: "Din Broders Blod raaber til mig fra Jorden."

Paa en i Sandhed dyrt Maade havde Spanierne fort efter Amerikas Opdagelse tilintetgjort de vestindiske Vers Indvaanere. Da de saa trængte Arbejdere paa sine Plantager, kom de paa den Tanke at indføre sorte Slaver fra Afrika. Disse sorte Slaver havde allerede i længere Tid været en ikke ubekendt Handelsartikel. Allerede 1442 bragte Portugiserne fra Afrikas Vestkyst Slaver til Lissabon. 1501 blev ogsaa Indførselen af afrikanske Slaver til Vestindien tilladt af den spanske Regering, og siden gjaldt denne forhandelsværdige Menneskehandel som lovlig. Lidt efter lidt tog ogsaa alle andre søfarende Nationer Del i den: Englændere, Franskmand, Hollændere, Danske og for en Tid ogsaa Brandenburgerne. Fra Aaret 1700 til 1786 er der alene til den ene V, Jamaika, indført 600,000, og fra 1680 til 1786 til samtlige Englands vestindiske Besiddelser 2,130,000 Neger-slaver. Hvor stort Antallet af alle de fra det ulykkelige Afrika udførte Slaver

har været, kan ikke engang tilnærmelsesvis beregnes; det gaar i ethvert Fald høit op i Millionerne. Og regner man med, hvor mange Mennesker der har tabt Livet ved Slaverovet og Transporten til Kysten, saa gjør man sig neppe skyldig i nogen Overdrivelse, naar man anslaaer det Tab af Menneskeliv, som Afrika har lidt paa Grund af Slavehandelen, til flere hundrede Millioner.

Men, spørger man, hvor kom saa alle disse Tusinder, ja Millioner fra? og Svaret lyder: De allerfleste af disse ulykkelige blev fangede i det indre af Afrika og førte til Kysten for at sælges som Slaver. Selv efterat England i 1807 havde afstøffet Slavehandelen, var paa Afrikas Vestkyst i over 30 Aar ikke mindre end 70 Havne aabne for spanske og portugisiske Slavefibe, der forsynedes næsten udelukkende med Slaver fra det indre af Landet, og de elendige, som bragte Forsyningen til Kysten, var navnlig de muhamedanske Foulahs eller, som de ogsaa kaldes, Fellatahs.

Dette Folk, der har udøvet en saa overordentlig Indflydelse paa Vestafrikas Skjæbne, synes oprindeligt at have været et Nomadefolk og at have boet i de frugtbare Trakter langs Middelhavets Kyster. Senere trak de sig tilbage tværs over den store Ørken og nedsatte sig i Syd og Vest for Sahara i et Land, som kaldtes Fouladoo. Her levede de i Aarhundreder som et fredeligt Hyrdefolk, der flyttede fra Sted til Sted med sine Hjorder, efter som de fandt Vand og Græsgange. Deres Antal foregedes, og idet de spredte sig mod Øst, opfyldte de den største Del af Sudan, medens enkelte Afdelinger af dem trængte sig frem over Nigerfloden ind i Boosja, Borgoo og den nordlige Del af Yorubalandet. De omtales som en Folkerace, der er ganske forskellig fra Negerne, med oval Ansigtsform, fine Træk, langt Haar og en Hudfarve, der veksler fra mørk Rødbærfarve til lysere gulbrun. De var Muhamedanere, men synes ikke at have taget det synderlig strengt med sin Religion, indtil for omtrent 150 Aar siden; da skede der en stor Forandring med dem. En af deres Høvdinger, Sheikh Othman, eller, som han oftere kaldtes, Danfodia, en ærgjærrig Mand, begyndte da at bygge en By i Adars Stove og at opmuntre mange af sine Landsmænd til at bosætte sig der. Dernæst oprettede han et fuldstændigt Militærsystem. Han inddelte Folket i forskellige Afdelinger under hver sin Høvding, gav hver af disse et hvidt Flag som Tegn paa fremtidig Seier og opfordrede dem til at gaa fremad i "Allah's og hans Profets" Navn, idet han forsikrede dem, at Gud havde givet dem alle de "vantroes" Lande og Rigdomme, og erklærede, at enhver, som faldt i Slag, kunde være sikker paa Paradis.

Begeistret ved sin Anførers Opmuntringer og Eksempel drog Armeen fremad, og nu begyndte en lang Række af Kampe og Seire. Inden lang Tid var hele Hausa, Cubbi og Haouri Landet erobret; lidt efter lidt bragtes Russifolkets Land til Underkastelse, og selv det magtige Rige Bornu maatte, nagtet det var muhamedansk, for en Tid boie sig for Erobrerne.

Fra den Tid af har Fellataherne uafsladelig været en Svøbe for hele den Del af Afrika. Deres Armeer har stadig været i Bevægelse, oversvømmet Landene, lagt Høvdingerne i Stat, ødelagt Byer og Landsbyer og bortført Indvaanerne for at sælge dem som Slaver.

En saadan Skjæbne traf ogsaa i 1821 den omtrent 120 eng. Mil fra Havkysten inde i Landet beliggende Negerby, Dschogun. Byen var beskyttet af Træmure, der var næsten 4 Mil i Omkreds, og den havde et Indvaanerantal af 12,000.

Kollet boede sikkert der; de var langt borte fra de Lande, som blindt havde lidt under Bellatabernes Havesyge og Grusomhed. De ventede intet Angreb, og selv om en uventet Fiende turde komme, saa var jo deres Mure stærke og deres Væbne tapre, og hvad Grund havde de saa til at frygte? — Dog, de blev snart paa en forfærdelig Maade revne ud af sin Indbildning. En Morgen tidlig om Aaaren 1821 var Befolkningen staaet op, som sædvanlig, i Ro og Sikkerhed. Kvinderne var beskæftigede med at tilberede Krokosten, og Mændene var gaaet til sit Arbejde. Da hørtes pludselig Raabet: "Muhammedanerne kommer!" Mændene løb til Murene, idet de befalede sine Kvinder og Børn at flygte ind i Krattet. Men det var allerede for sent. Saa godt havde Fienden lagt sin Plan, at Portene allerede var besatte, og det var umuligt at undslippe. Mændene fegtede, som de, der strider for sit alt; men forgyves. De blev overmandede af Fiendernes store Mængde. Soldaterne rykkede ind i Byen, satte Ild paa Husene, lænkedes sammen alle, som kunde bringe dem nogen Fordel, og dræbte Resten. Den samme Sol, der var staaet op over den dristige, blomstrende By Tschogun, sendte, idet den gik ned, sine Straaler hen over en Masse brændende Ruiner, hvor mangt et forlullet Pig fortalte om en forvildet og unyttig Kamp. Men hvilken menneskelig Tunge kan fortælle om de Strid, de Sukke, de Lidelsens og Fortvivelsens Klageraab, som hin sorgelige Nat steg op til "Herren Zebaoth" fra de mange Enker og faderløse, der lig Slagtesaar fortes bort fra Tschogun!

Blandt disse var ogsaa en Enke med tre Børn, en ni-aarig Gut og to yngre Smaapiger. I Tschin blev Familien adskilt, som det saa ofte sker, hvor Slaveriet hersker. Adjai (udtal. Adschai), — saa hed Gutten — faldt i Hænderne paa Anføreren for Røvertøget; men denne byttede ham snart bort til en anden Herre for en Hest. Fra nu af gik han som en Vare eller som Kæp fra Haand til Haand. Engang havde han den Glæde at saa se sin Moder igjen, men kun for kort efter paany at blive stilt fra hende. — Men hvor forfærdelig denne Tid end var, saa frygtede dog den faderløse og hjemløse Guts Hjerte noget endnu værre. I hans Hjemstavn Byer fortalte man nemlig hverandre, at der var komne hvide Mænd til Kysten, som slæbte de sorte Slaver over Havet og derpaa dræbte dem for at spise deres Kød og farve sin Tunge med deres Blod. For ikke at falde i disse Mænds Hænder vilde Adjai heller gjøre Ende paa sit Liv. Dog, den barmhjertige Gud forhindrede en saadan Fortvivelsens Gjerning, men lod ham alligevel — til hans Lykke — falde i Hænderne paa de hvide. Hans fjerde Herre bragte ham til Efo, en By paa en Ø i Sgunfloden, der nu har Navnet Lagos. Der laa han i Slavebarakkerne, lænket sammen med andre ved en Lænke. Senere, da Ofrenes Antal forøgedes, løstes han og de yngre af Lænken, men blev til Gjengæld sammenbundne med Tunge. Endelig blev 187 af Slaverne en Nat revne ud af Barakkerne og bragt ombord paa et Skib for at sælges til et fjernt Land, Cuba eller Brasilien. Blandt disse var ogsaa Adjai. — Saa endt havde Menneskene handlet med den stakkels Negergut. Men ogsaa her skulde det hede: "I tænkte ond imod mig; men Gud tænkte at vende det til det gode for at gjøre det, som sees paa denne Dag, for at holde meget Folk ved Live." Allerede den anden Dag, efterat de havde forladt Havnen, styrede "Myrmidon", et engelsk Krigsskib, som gjorde Jagt paa Slavestibene, ned og lagde Beslag paa Røvertøget og dets Menneskevarer. Dermed var Adjai og hans Kamerater befriede. Men

dette troede han i Begyndelsen rigtignok ikke. Meget mere ansaa han de sorte Kanonflugter, som var lagt i Sag paa Dækket ombord i "Myrmidon", for lutter Hjærnessaller af Ulykkesfæller, og i det ophængte Kød af en slagtet Osse saa han kun Bekræftelsen paa de skrækelige Rygter, som i hans Hjem i Noruba gik om de hvide. Først da han den 17de Juni 1822 blev landstæt i Freetown i Sierra Leone, blev han vis i sin Sag. Da fortalte man ham nemlig, at han var fri, og kristelig Kjærlighed tog sig af ham.

Paa den frugtbare og bjergrige Halvø, Sierra Leone, i Vestafrika havde engelske Modstandere af Slaveriet og navnlig af den afrikanske Slavehandel anlagt en Koloni af befriede Negere. Men de havde ikke betænkt, at denne Koloni, der bestod af sammenbragte Hedninger, som med en Gang var friede ud af Trældommen, trængte noget andet for at kunne trives end blot den legemlige Frihed og Pleie. Først i Aaret 1816 henvendte man sig til det engelsk-kirkelige Missionselskab, hvis Missionærer allerede i 10 Aar havde arbejdet i Negerkoloniens Omgivelser. Da blev det i Koloniens forskellige Landsbyer lidt efter lidt anderledes. I Aaret 1822, det samme Aar, hvori vor befriede Slavegut Adjai bragtes til Kolonien, kunde dennes engelske Overdommer meddele, at blandt tusinde befriede kun 6 Forbrydere var bragt for Retten, og at ingen af disse var fra de Landsbyer, som stod under Missionsens Ledelse.

Adjai kom til at opholde sig i Landsbyen Bathurst. Der nød han kristelig Undervisning, og nød den med Iver. Efter et halvt Aars Forløb kunde han allerede læse sit engelske Nye Testamente. Paa Grund af hans Iver i at læse lod Missionsnærens Hustru ham tage Del i den særskilte Undervisning, som hun gav nogle Børn. Missionær Weeks, der senere blev Koloniens Biskop, lod ham lære Smedker- og Murerprofessjonen, Færdigheder, som senere i hans bevægede Liv blev ham til stor Nytte. — Adjai kom til Troen paa den Herre Jesus Kristus. Den 11te December 1825 blev han døbt i Jesu Navn og optagen i Guds Folks Menighed. Foruden det Navn, som han havde, fik han ogsaa Navnet Samuel, og efter en engelsk Prest kaldte han sig Crowther.

I fire Aar besøgte Samuel Landsbysskolen i Bathurst. Da blev det bestemt at sende den flittige og begavede Elev til England, forat han der kunde uddanne sig videre. Med en Missionsfamilie gjorde han i Aaret 1826 sit første Besøg i England, hvor han i en Skole i Liverpool lærte omfang med de hvide Gutter. Hans Ophold i Europa varede dog denne Gang kun nogle Maaneder. Man havde nemlig i det en halv Mil fra Freetown liggende Furah-Bai oprettet et Seminar til unge begavede Negeres videre Uddannelse. Med Samuel Crowther, William Tamba, Søn af en sort Lærer, og endnu fire andre Elever aabnedes Anstalten i Aaret 1827 og stilledes under den tyvende Missionsfamilie Højfjæls Ledelse. Allerede saa Maaneder efter ansaa man Crowther dygtig nok til som Hjælpe-lærer at undervise de andre Seminarister. Den 21de December indgik han i Ektekab med Susanna Afano. Ogsaa hun var i Oktober 1822 bleven befriet fra Slaveriet og havde været med blandt de Børn, som havde nydt særskilt Undervisning af Missionsnærens Hustru i Bathurst. Hendes kristelige Navn siger os, at ogsaa hun tilhørte den kristne Menighed.

Kort efter sit Bryllup blev Crowther udnævnt til Lærer i Regentstown og efter et treaarigt Arbejde der under Missionsfamilie Weeks forflytted til Wellington. Derfra kaldtes han i 1834 atter som "Tutor" til Seminariet i Furah-Bai, hvor han i 7 Aar arbejdede under den tyvende Missionsfamilie Ridsing. Da flyttedes han til en videre Arbejdsmark. (Forts.)

Nogle Blade af en jpenst Jodindes Erindringer.

J Byen G. levede for nogle Aar siden en anseet Familie af den mosaiske Beskjendelse. Faderen, som var født i London, var en smuk og statelig Mand af Udseende, sin og behagelig i Omgang, og overalt agtet og anseet. Da han havde erhvervet sig en liden Formue, giftede han sig. Hans Hustru var en elskværdig Kone. De blev velsignede med flere Børn. I Huset herskede god Orden i det mindste, som i det største. Roligt og stille gled Aarene hen.

Min Fader iagttog omhyggeligt alle jødiske Skikke. Freds- dag Aften blev alt bragt i Orden til Sabbaten. Kl. 6 op- hørte Arbeidet, rene Servietter bredtes over de brogede Tæpper, mange Lys blev tændte. Alt var stille; de fleste beskæftigede sig med Læsning i en Bonnebog. Af Spise og Drikke taalte min Fader intet i Huset, som var forbudt i Moseloven. Saa blev pludselig min Moder taget fra os; hun efterlod min Fa- der med 6 Børn, af hvilke det yngste kun var 8 Dage. Efter halvandet Aar kom allerede en Stedmoder i Huset.

Jeg blev nu bragt til en af de mest anseede Pensioner og opdraget der. Bestyrerinden og de fleste Lærerinder var troende Kristne. Af deres Mund hørte jeg for første Gang om Jesus, naar der under Morgenandagten blev læst af det Nye Testa- mente. Ogsaa ellers, skjønt jeg ikke var tilstede ved Religions- undervisningen, hørte jeg saa meget, at jeg blev bekendt med mange af Kristendommens Sandheder. Efterat jeg i 15 Aars Alderen havde gennemgaaet alle Klasser i denne Skole, skulde jeg lære at sy og kom derfor til en Syerske, som ogsaa var en troende Kristen. Hun underholdt mig ofte med aandelige Ting og talte meget om en bekendt, nu nylig hjemvandret Prest. Det bragte mig til ofte at besøge hans Prædikener, skjønt jeg maatte lide derfor, naar jeg kom hjem. I Synagogen gif jeg meget sjelden og blev ofte dadlet af min Fader derfor; men jeg havde ingen Lust til at gaa.

Tiden for min Konfirmation kom, og Rabbineren søgte at gjøre alt saa klart og interessant, som muligt. Men Løftet, som begynder med disse Ord: "Overs du at blive denne Lære tro?" kunde jeg ikke give. Jeg taug til dette og andre lig- nende Spørgsmaal.

Kort Tid derefter blev jeg tilbudt en Post som Lærerinde ved en Skole. Jeg tog den og blev nu bekendt med mange kristelige Familier. Herved tjente jeg en Del, havde en friere Stilling og kom stedse mere under Kristendommens Indflydelse. Dog vedblev jeg at bo hos mine Forældre. Der tjente hos dem en kristelig Pige, som ofte talte med mig om Jesus; men meget af det, hun sagde, forstod jeg ikke. Paa hendes Komode laa Bibel og Psalmebog. Lust til at læse i disse Bøger lot- lede mig ofte ind i hendes Kammer, naar hun ikke var til- stede. Men saa ofte jeg saa Navnet Jesus, gif der mig som en Pil gennem Hjertet, og jeg vovede ikke at læse mere paa den samme Side, men bladede hurtigt videre. I vort Hus boede ogsaa en Frosen D., selv kun af Navn en Kristen; men hun havde en troende Broder, med hvem jeg hos hende kom i Samtale. Han lagde ofte Bøger igjen hos sin Søster, som jeg mærkede, i den Hensigt ved dem at lede mig til Sand- heden. Saaledes fandt jeg ved en Bog et Hefte med Paa- skrift: Spørgsmaal og Svar for Konfirmanter af —. Denne Bog interesserede mig meget, saa at jeg læste den Side for Side. Da kom jeg til hint Ord af Ap. Gj. 4, 12: "Og der er heller ikke Frelse i nogen anden, og der er intet andet

Navn givet Menneskene, i hvilket de skal blive salige." Fra dette Ord kunde jeg ikke rive mig løs. Jeg læste det mange Gange, læste saa videre, men maatte altid vende tilbage til dette Ord; i mine Skoletimer saa og hørte jeg det bestandigt. Til sidst var det, som om jeg saa det i tommelange, skinnende Bogstaver svæve frem og tilbage for mine Øine. Jeg blev urolig, men vilde ikke tale til nogen derom. Senere laante jeg det Nye Testamente med Dr. Hjelsteds Forklaring og læste det i Skumringerne paa mit Værelse. Saa ivrig var jeg, at jeg, naar Mørket tiltog, holdt Bogen ud af det halvaabnede Bindue. Jeg læste med Glæde, men frygtede for, at nogen af mine kunde saa Nys derom. Derfor lagde jeg Bogen, naar jeg ophørte at læse, ned paa Bunden af en Komodestuffe og lagde Vask over. Naar jeg var ude, frygtede jeg altid for, at nogen kunde opdage og borttage min Stat, og naar jeg kom hjem, skyndte jeg mig altid hen til Skuffen for at se efter Bogen. O, hvor ivrig og slittig jeg dengang læste i Guds Ord!

Men længe kunde jeg ikke holde mine Erfaringer skjulte. Jeg bekendte for flere Kristne, at jeg ønskede at blive under- vist af en Prest, og blev henvist til den ovenfor omtalte Prest, som paa en kjærlig Maade tog sig af mig. En- gang sagde han: "Jeg tror, en Daab allerede har fundet Sted, nemlig Daaben med den Helligaand." I hans kjære Familie var jeg altid velkommen, og jeg benyttede alle mulige Leiligheder til at blive undervist i Frelsens Sandheder. Jeg bad Presten sige min Fader, at jeg ønskede en saadan Under- visning. Han gjorde det, ledsaget af en anden Prest. Men min Fader blev meget fortørnet og sagde til mig: At forlade sine Fædres Tro er den største Synd, man kan gjøre, og en Skamplet for vor agtede Familie; det kunde han aldrig til- give. Han bad mig ikke at tænke derpaa og søiede formildende til: "Du kan vente, indtil jeg er død." Men da jeg svarede, at ingen kunde vide, hvem Herren først vilde kalde bort, sagde han: "Kan du handle saaledes mod din gamle Fader, saa skal du ogsaa vide, at jeg aldrig mere vil anerkjende dig som mit Barn. Jeg vil lade sætte Flor om min Hat og bære Sorg for dig, som for en død. Mit Hus skal altid være lukket for dig!" Disse Ord af min kjære Fader trængte dybt ind i mit Hjærte. Først om Aftenen, da jeg i Jesu Navn bad til Gud, at han vilde styrke mit svage Mod, kunde jeg erkjende den Sandhed, at man skal adlyde Gud mere end Menneskene. O, hvor lidet det naturlige Menneske fatter, hvad der er af Guds Aand. Det er ham en Daarlighed; thi det maa bedømmes aandelig.

Trods min Faders Forbud begyndte jeg nu at tage Un- dervisning i den kristelige Troeslære. Naar jeg gif til den kjære Prest, bankede mit Hjærte heftigt; thi man havde sagt mig, at jeg ikke kunde være sikker paa mit Liv, hvis jeg hand- lede mod min Faders Vilje. Jeg aabnede Døren, gif med sagte Skridt opover den lange Trappe, men maatte flere Gange knæle ned paa denne for at bede min Fader i Himmelen om Kraft og Hjælp. Seks Maaneder varede Undervisningen. Min Lærer begyndte hver Time med, at han paa sine Knæ bad Gud om hans Aands Lys og Veiledning. I denne Tid vedblev jeg at bo i mine Forældres Hus og maatte der taale megen Spot. Min fromme og elskværdige ældre Søster bad mig inderlig om at lade disse taabelige Tanter fare, at studere min egen Religion og gaa i Synagogen. Men mit Hjærte be- hovede anden Næring. Jeg læste i Bibelen, medens de andre sov, og hørte, saa ofte jeg kunde, evangeliste Prædikener.

En Søndag stod jeg tidlig op for at gaa i Kirke og høre en troende Prest. Mine Slægtninge mærkede dette og søgte at forhindre mig derfra. Netop som jeg vilde gaa, kom en Rabbiner, som min Fader havde sendt, og bad om en Samtale. Han talte længe og jagde blandt andet, at ogsaa han som Barn havde haft Lyst til at læse det Nye Testamente; men hans Fader havde da bedet ham læse sluttigere i det Gamle Testamente, og det havde han gjort og paany styrket sig i den jødiske Tro. Det samme skulde jeg nu ogsaa gjøre, læse Hebraisk med ham og ikke tænke mere paa saadanne Taabeligheder. Jeg svarede med Guds Ord, saa godt jeg forstod det, og foreholdt ham Ap. Gj. 4, 12! "Og der er ikke Frelse i nogen anden" o. s. v. — Mine Forældre og Søskende spurgte ham siden, hvad han tænkte om mig, hvortil han skal have svaret, at jeg allerede havde hørt for meget o. s. v.

Undervisningstiden var nu tilende og Tiden for den helige Daab kommen. Skjønt jeg længtes meget derefter, var jeg dog fuld af Frygt og blev mere og mere angstelig, jo nærmere Daabsdagen kom. Alle Slags Tanker stod for mig, min Faders Forbud, hans Trudsel om at forstøde mig, mine Slægtninges Forbømmelse o. s. v. Gud alene ved, hvilke Kampe mellem Kjød og Aand jeg havde at bestaa. Jeg vilde skriftlig underrette min Fader om mit Forehavende; men min Lærer raadede mig derfra; jeg burde ikke ved et saaadant Skridt lægge mig unødige Hindringer i Veien; thi forbyde min Daab havde min Fader med al sin faderlige Autoritet ikke Ret til. Da jeg nu, optaget af mine Skoletimer, var lidet hjemme, blev jeg heller ikke savnet der. Jeg havde udtalt det Ønske, at min Daab maatte blive udført i Prestens Hus for at undgaa al Forargelse; men man sagde, at Kirken var det rette Sted for en saadan Handling; thi Kirken var Menighedens Hus, det Sted, hvor den kristelige Menighed skulde optage mig i sin Midte. Jeg begav mig saaledes, ledsaget af mine Faddere og mange andre, til Kirken i D. Undervejs var det mig unuigt at tale med nogen, saa heftigt bestormedes min Sjæl af alle Slags Anføgtelser; men mit Hjærte raabte til den Herre Jesus, som nu var bleven mig uundværlig, og med roligt Sind traadte jeg ind i Kirken, afslagde den apostoliske Troesbekendelse og blev endelig ved Daaben sat i Samfund med Kristus, den korsfæstede og gjenopstandne, og med hans Menighed.

Dette skede i Aaret 1865.

Om Aftenen den samme Dag vilde jeg gaa hjem, men erfarede i Forveien, at min Daab gennem Aviserne allerede var bleven bekendt der og havde vaft megen Forbitrelse. Min Lærer raadede mig til at være stille og ikke lade mig forstyrre af det, som vilde komme. Den følgende Dag betraadte jeg min Faders Hus. Jeg mødte først min Moder, — hun saa ikke paa mig; dernæst mine Søskende — ingen gjengjældte min Hilsen. Endelig sagde min for nævnte Søster: "Hvad vil du?" — "Tale med min Fader," sagde jeg. "Han kan ikke og vil ikke høre dit Navn udtalt af os," var den Bæst, jeg fik. Otte Dage efter skrev jeg til min Fader og bad om hans Tilgivelse, siden han jo dog troede, jeg havde handlet urigtigt. Nogle Dage senere fik jeg det Budskab, at jeg skulde komme til ham, hvis jeg ønskede at se ham. Fuld af Glæde gif jeg endnu samme Aften til ham. Jeg fandt ham alene og besjæftiget med Læsning. Jeg nærmede mig, uden at han aa det, omfavnede og kysede ham og sagde: "Fader, er du vred paa mig?" Da saa han op og raabte: "Er det dig?"

Ja," svarede han sagte til, idet han sukkede dybt, "nu er det sket!" En Stund gif hen under dyb Stilhed. Da spurgte min Fader: "Er du sulten?" Jeg svarede nei, og saa sagde han: "Det er allerede sild; du maa gaa hjem." Men hvor jeg nu skulde opholde mig, eller hvor jeg for Fremtiden skulde bo, derom blev der ikke talt. Jeg tog Afsted; min Fader sagde: "Du kan besøge os ofte, hvis du vil."

O, det var tungt at stilles! Under Taarer og Sukke stilles vi fra hinanden. Min Faders Hus var for altid lukket for mig; jeg stod der alene og med meget smaa Midler. Kun noget af mine Fæder og andre Sager modtog jeg senere gennem min Faders Tjenere. Da overlod jeg alt til min Frelser, som havde lovet, at enhver, som forlader Fader og Moder for hans Skyld, ham vil han gjengjælde rigelig. Og han har gjort efter dette Ord, han har velsignet mit Arbejde i de 16 Aar, jeg har tilbragt som Lærerinde, saa at jeg intet har manglet. Ham være Ære for alt!

To Aar senere døde min Fader. Kun to Gange havde jeg i denne Tid kunnet se ham. Den sidste Gang var han til min store Glæde ligesaa ventlig som tidligere, da jeg endnu var Medlem af Familien. Min Søster, som jeg holdt mest af, døde ogsaa for nogle Aar siden; hun bad mig tilgive sig alt. Paa Engelsen læste jeg for hende det 53de Kapitel af Esajas. Men om Jesus, vor Immanuel, vilde hun ikke høre tale. Hun var glad over, at jeg var tilfreds og lykkelig i ham; men om sig selv sagde hun kun: "Jeg beder til Gud."

Min daglige Væn er nu, at min Frelser Jesus Kristus vil bevare og lede og hjælpe mig, saa at jeg, skjønt i mig selv en fattig Synderinde, for hans Fjælses og Døds Skyld kan naa det salige Maa, til hvilket han har kaldt mig. Maatte han ogsaa forbarme sig over mine Slægtninge, ja, over hele Jsrael! Thi der er ikke Frelse i nogen anden, og der er intet andet Navn givet Menneskene, i hvilket vi skal blive salige, end alene det Navn: Jesus Kristus.

Fra New-Orleans.

Den kjære Gud skænker undertiden sine Kristne særegne Glædesdage, paa hvilke deres Hjærter ligesom flyder over af Lov og Tak til den gode Gud, medens Takke- og Lovsangene opstiger fra deres Læber. Saadanne Glædens Dage er blandt andre ogsaa de, hvorpaa nye Guds Ords Tjenere bliver udsendte for med Aandens Sværd at bekjempe Satans Rige og bringe Evangeliets Trost og Guds Fred til Menneskene. Da udraaber de Kristne med Glæde: "Hvor deilige ere deres Fødder, som bærer godt Budskab, paa Bjergene, som lader høre om Fred, som bærer godt Budskab om det gode, som lader høre om Salighed, som siger til Zion: Din Gud er Konge." Thi det er jo den høieste Lykke, som kan vederfares Menneskene, og som de Kristne, der jo elsker alle sine Medmennesker, ogsaa puffer dem alle: At Kristus, den korsfæstede, kan blive forkyndt, saa at han med sin Fred kan faa drage ind i Menneskenes Hjærter ved Troen, hvorved de bliver Guds Børn og opnaar Saligheden, og hvorved et andet Sind og en anden Aand indplanter i dem, nemlig Hellighedens og Kjærlighedens Aand, som driver dem til et retskaffent og fromt Liv.

En saadan Glædesdag kunde ogsaa den lutherste Negermission i New-Orleans fejre Søndagen den 4de Oktober. Da blev nemlig en ung Mand, August Burdorf, i

Mount Zions Kirken høitidelig indviet til Missionær blandt de sorte der i Staden.

Kirken var af Negerne selv for Anledningen smykket med Guirlander og Blomster; navnlig var Alteret og dets Omgivelse saa herligt prydet med den sydlige Floras prægtige Farver, at mange standsede efter Gudsstjenesten for ret at kunne fryde sine Sinne derved.

Allerede længe før Gudsstjenesten begyndte, var den oplyste Kirkes Skib og Galleri aldeles opfyldt. Det var et underligt Syn at kaste Blikket ud over den brogede Skare, som sad om hinanden og kun var adskilt efter det forskjelligte Køn. Paa de første Ræder finder vi de smaa sorte Uldhoveder — Gutterne tilhøre, Pigerne tilvænne — med forventningsfuldt lytende Blik, men dog holdende sin Utaalmodighed i Tønde under Lærers strengt Blik. Der er mere velstaaende Negere og Negerinder i sømmelig Klædedragt, hvori de vel kan stilles ved Siden af de mere velstaaende hvide. — De ellers af Negerne saa yndede strigende Farver mangler næsten ganske her. — Der er ogsaa blodfattige Negere, beklædt med det allersimpleste Stof; navnlig maa vi lægge Mærke til de fattige Kvinders forunderlige Turbaner og Tørklæder, som er bundne om Hovedet. Der finder du høitbedagede Mænd og Kvinder, smykkede med Alderdommens Guldfrø, det graa Haar. En af dem har selv været Prest blandt Negerne; nu er han igjen bleven Skolediscipel og fortjener sit daglige Bred som Bedhugger. Og det er en Neger paa 78 Aar. Og inde iblandt alle disse sorte sidder Medlemmer af alle de andre lutheriske Menigheder, unge og gammel, stor og liden, rig og fattig, uden Forskjel. Dog maa du ikke tro, at de tykke Menigheder ogsaa nu, som i Missionens Begyndelse, har leveret de fleste Tilhørere. Nei langt fra. Hvor talrigt de end er repræsenteret, saa danner dog Negerne denne Gang den store, overveiende Majoritet. — Hele denne brogede Forsamling — i det ydre saa forskjellig som sort og hvidt, som Nat og Dag, er her forsamlet i den rette Aandens Enighed, i en Tro, aften med en Daab, besprengt med det ene Blod, vor Herres Jesu Kristi Blod, i en Betsjælelse, i en Lov og Pris, fuld af den ene, dyrebare Hellig Aand. Det var en salig Stund, en Forsamling paa den himmelske Herlighed, hvori al Forskjel fuldkommen skal forsvinde, og Gud skal være alt i alle.

Dog nu begynder Gudsstjenesten. Fra Orgelet lyder Præludiet høitidelige Toner, medens Ordinanden og Presterne i sin Embedsdragt kommer ind fra Sakristiet og tager Plads foran Alteret paa de Stole, der er stillet i Beredskab for dem. Et forundret: Oh, oh! høres fra mange Negere, som aldrig før har seet noget saadant. Jublende klinger Indgangssalmene: "Sode Jesu, vi er her o. s. v." Missionær Balle forretter for Alteret, og paa hans Intonation: "Herren være med eder" følger Menighedens glade Svar: "Og med din Aand;" til Ordene: "Denne er Dagen, som Herren gjorde," lyder det fra Menigheden: "Lader os frydes og glædes i ham, Halleluja!", og paa Kollekten, som messes af Præsten, følger "Amen" fra mange hundrede Læber. Efter Oplæsningen af et Bibelsnit (1 Cor. 4, 1—5) og fælles Betsjælelse af de apostoliske Trosartikler, synges en Psalm, hvorpaa Missionær Balle holder en Prædiken over Esaias 41, 10: "Frygt ikke; thi jeg er med dig; se ikke om (til andre), thi jeg er din Gud; jeg haver styrket dig, ja hjulpet dig, ja opholdt dig med min Retfærdigheds høire Haand." Hans Thema er: Guds

herlige og trosterige Forsjælelse til sin Tjener: "Frygt ikke, jeg er med dig." I første Del fremholdes de store Besværligheder og Ansættelser, Ansvar og Korset, som en Herrens Tjener har at vente i sit Embede. Dette er Grunden til, at Herren har givet Forsjælelsen. I anden Del betragtes selve Forsjælelsen, at den store Gud selv vil være med sin Tjener med Styrke og Hjælp og opholde ham i alle Farer og i al Nød. Og i tredje Del paapeges, hvorledes denne Forsjælelse giver en Ordets Tjener den rette Freidighed til at begynde sin Gjerning. Thi er Gud med ham, saa kan Arbejdet ikke være forjævet. Da kan han trods alle Hindringer freidigt fortsætte sin Gjerning, og da skal han ogsaa tilsidst vinde Seier over alle Guds Fiender. (Sluttes).

Nyheder fra Missionsmarkerne.

Madagaskar.

Følge de politiske Blade er der nu sluttet Fred mellem Frankrig og Madagaskar. Den franske Regjering finder Betingelserne gunstige for sig, medens engelske og amerikanske Abiser finder, at de Indrømmelser, som Hovaerne har gjort til Frankrig, er af ganske ringe Værdi. Det tør dog hændes, at denne Fredslutning kommer til at have betydelig Indflydelse paa den protestantiske og da navnlig den lutheriske Mission der paa Den, saa det vil trænges, at alle Missionsvenner i sine Bønner sluttig ihukommer den Herrens Gjerning, som drives af vore Brødre derude.

Fra Madagaskars Vestkyst beretter Missionær Nas om en Kristens Martyrdom i Sakalavlandet.

Det er Hovalæreren Rainivony paa Missionsstationen Bethel, som det har behaget Herren at tage ind i Martyrernes Rækker og stænte Martyrkronen. Han var netop paa Reise fra Bethel til Indlandet for at udbetale sin og sinnes Udløsning fra Slaveriet, saa han kunde bosætte sig i Sakalavlandet, da han blev overfaldt og myrdet. De nærmere Omstændigheder ved hans Død skildrer Pastor Nas saaledes:

"Ankommen til Mahabo havde Rainivony i Genhold til Dagens Evangelium om den rige Mand og Lazarus aflagt det kraftigste Vidnesbyrd om Livet i og udenom Jesus, ligesom han og havde spundet Lovens Svøbe over Hyklerne og de mange Navnkristne, som vilde have Navn af at være Kristne uden at forarbejde sin Saliggjøreelse med Frygt og Bæven, ja, som staa langt tilbage i med Flid at dyrke den sande Gud, fremfor Hædningerne i deres Iver i at dyrke sine Afguder. "Ser I ikke," sagde han, "at Sakalavdrømmingen her iblandt eder med større Flid dyrker de afdøde Kongers Ben, hvilken Dyrkelse dog er forfængelig, end I dyrker den levende Gud, som kan hjælpe eder af al Nød og Modgang. Opmander eder og tjener den levende Gud, og ligesom I have fremstillet eders Lemmer" o. s. v. (Rom. 6, 19 flg.). Efter at have med disse og mange andre Ord vidnet der haade Søndag Formiddag og Eftermiddag, drog han Mandag den 8de Juni ledsaget af en Militærestorte, som Guvernøren af Mahabo medsendte ham, op ifra Mahabo, og naattet han fuldt saa vel, som nogen anden, kjendte den Fare, som han vilde udsætte sig for ved fremdeles undervejs at vidne om sin Frelser, saa drog han ikke destomindre vidnende om ham frem til den tre Dags-

reiser fra Manhato liggende Antjotoka *) — thi han troede, derfor taledet han. Men havde han tidligere vundet Fiender for sit Vidnesbyrds Skyld, saa nu end mere, idet han i Genhold til sin Tæst, Jer. 8, 11, 12, med overbevisende Kraft havde talt om, at Freden udenfor Jesus er falsk, og at det kun er forfængelig Tale i Sakalavernes Mund, deres: *Sa-lama, Salama, Salama* (Fred, Fred, Fred), eller i Ambaniandroernes Mund, deres: *Fiadanana, Fiadanana, Fiadanana* (Fred, Fred, Fred), og at de kun forfører Folk med at raabe Fred, Fred, Fred, hvor der er ingen Fred, eller "ny sitahian Andriamanitra aminoa" (Guds Betsignelse være med dig), hvor der ingen Betsignelse er; at det kun er at "veie Penge der, hvor der ikke er Brød," at grave Brønde, som ikke holder Vand; thi der er ingen Fred og Betsignelse for den ugudelige, som ikke vil vende sig til Jesus, thi "der er slet ikke Frelse i nogen anden; thi der er heller ikke noget andet Navn under Himmelen, som er givet iblandt Menneskene, ved hvilket det bør os at vorde frelse" (Ap. Gj. 4, 12 osv.). — Men mest bragte det nok alle hans kristusfiendtlige Modstandere i Harnisk, da han i Genhold til sin Tæst (Jer. 8, 12) berørte ogsaa deres Laster, hvorover de aldeles ikke skammede sig, uagtet de havde Jehovas Dom over sig.

Kort efter dette Vidnesbyrd undervejs, da han havde holdt sin Børdbøn og Morgenandagt efter Pastor L. Dahles Husandagtsbog, stormede man ind paa ham og skjød en Kugle gennem hans Underliv, hvorefter han heldede sig til den ene Side og bad. Imedens gik et Spyd igennem ham, en Kniv afflaaede Ansigtet fra Dreng af med Mund og Næse (hvilket Morderne maatte have taget med sig, da det ikke er at finde), udstak det ene Øie, som blev bortkastet, medens det andet Øie blev udstukket og lagt paa Andagtsbogen og gennemstøket med en Kniv, hvis Ød har trængt sig gennem Bogen, som jeg sender eder til Missionskolens Museum i Stavanger. Mærket efter Kniven i Bogen, ligesom og Blodspættene vil forhaabentlig blive mange til en Thukommelse af den kjære Rainivony.

Angaaende Tilstanden paa Madagaskars Betsyft skriver Pastor Nås:

"De politiske Tilstande er nu her over al Maade sørgelige, og Sakalaverne har udlåstet sin Stridsbande til Morondavadistriktets Guvernør baade fra Nord og Syd. Til Guvernørens Udsendinger nordover med 1 a 200 Mand heder det ifra Sakalavaføngerne i Nord: "Her er vi. Første Gang, da I kom søjste tilbaads til os, vilde vi intet gjøre eder, men nu kan I komme; og kommer I ikke til os, saa kommer vi til eder." Og lignende er der sparet ifra Syd, saa jeg ved ikke, hvad det skal blive til; thi det er ikke Spøg at faa et slegt Besøg. Maatte Herren forstaae Menigheden for al Skade og Fare og sin Gjerning inden den, sit hellige Navn til Ære. Men om I skulde faa høre mig at have modtaget den samme Lod, som vor kjære Rainivony, saa skal I ikke sørge for meget derover; thi jeg ved, paa hvem jeg tror. Jeg ved, min Gjenløser lever, og at jeg skal faa leve med ham, og jeg vil besøge ham, medens jeg endnu lever, baade for hvide og sorte."

Indien.

I "Santalen" No. 11 for forrige Aar findes et Brev fra Missionær Børresen i Santalistan, hvorefter vi meddeler følgende:

*) De fremhævede Bogstaver viser, hvor Eftertrykket paa Ordet skal lægges.

"Nu har Regnen ophørt, og vi har saadant deiligt Veir. Markerne staar herlig og lover en fuld velsignet Høst; alle er saa glade. Men blandt Bengalerne nebe i det lavere Land er mange, mange i stor Elendighed paa Grund af den svære Flom, som har rammet dem. Nebe ved Havet omtrent 250 engelske Mil mod Syd herfra har der været stor Ødelæggelse med gruelig Storm. Havet steg 19 Fod og stod saa i 2 Timer. Mennesker druknede, Skibe forliste, et Skib blev bragt 4 Mil indover, hvor der ellers er Land; Kreaturer og vilde Dyr døde; der skal se grueligt ud. Saa sørgelig bliver de stakkels Folk i Bengalen hjemsogte i dette Aar.

Guvernøren af Bengalen reiser selv omkring i denne Tid til alle de Steder, hvor Nøden herster. Det stakkels Folk i Øst for os lider gruelig. Skjønt Regjeringen hjælper dem, kommer alligevel Starer af disse forhungrede hid for at tigge. Santalerne, som har faaet sit Indiaforn, om end kun daarlig, kan dog hjælpe de hungrige Hinduer og Muhamedaner, medens derimod, da Hungersnøden var stærk i Santalistan i 1873, og Folket østenfor havde Spiise, de hungrige Santaler, som gik til dem og bad, blev jaget bort fra deres Landsbyer.

Ofte har disse saa elendige Hinduer ikke Tid til først at fuge Indiafornet, som bliver givet dem, men sluger det raat. En Kvinde kom her med sit sidste Barn; 2 eller 3 var døde af Sult; Moderen var aldeles udtøret og havde intet Tøi paa sig. Min Kone lader fuge Mad til alle saadanne, at de maa faa god, varm Mad, og hjælper mange med Klæder eller, hvad vi vilde kalde et Stykke Tøi; thi kun et Stykke Bomuldstøi behøver et Menneske her til at iflåde sig med. Vi fandt Mandag, nei Tirsdag Morgen en stakkels Kvinde; hun havde været her et Par Dage. Hun var saa forkommen, og dertil syg; men ingen Mad eller Medicin kunde hjælpe hende. Hun kom i Hus og behøvede ikke i sin sidste Time at ligge paa Landeveien. — Til Berg kom en hel Del af disse stakkels Folk. De maatte ligge paa Marken, men bad Berg dog om at give dem Arbejde, forat de maatte kunne faa Bøde; og dette var i det stærke Regnveir. Han søgte at hjerne saa mange af de stakkels Mødre, som havde smaa Børn, som han kunde, fra den stærke Regn og Kælteluft. — Dog, nu nok af den Fortælling. Santalerne, saa vidt som vor Missionsmark rækker, har ingen Nød mer, saasnart Nisen bliver moden til Indhøstning. Da ikke alle har faaet Indiaforn, maa vi hjælpe en Del til den Tid; men en Nishost, som den, der staar nu, har Santalerne vist ikke havt Mage til i mange Aar. Men nu vil og deres Pengelaanere samle sig om dem for at faa sin Andel af det udlånte Korn eller Penge.

Vi jubler og takker Herren med vore Santalbrødre for den saa store Betsignelse, som Herren i dette Aar har udbredt over dette Folk! Om Hedningerne vil blive bragt til at love Herren, er uvist; jeg frygter, at Satan vil gjøre alt for at beholde sit Bytte. Mange betjender, at det er Guds Naade, som har været over dem, og Gud være takket, tabte Aar findes her og der, som længes efter at blive frelse. Derover kan vi inderlig glæde os."

"Missionsvennen"

udkommer 2 Gange hver Maaned og indeholder Missionsprædikener og Afhandlinger om Missionen, Kiosbilleder og Skildringer fra Missionshistorien samt Missionssejterretninger. Bladet koster 50 Cents om Aaret, betalt forskudsvis. Subskribentensamlere faar for 10 betalte Eksemplarer det 11te frit. Alt Bladet vedkommende, bedes sendt til

H. J. G. Krog,
Baldwin, St. Croix Co., Wis.